

การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ
ศึกษา(หลักสูตรปรับปรุง 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model

An Evaluation of the Master Degree Program in Educational
Administration (Revised 2011), Faculty of Education,
Mahasarakham University by CIPP Model

ธัชชัย จิตรนนท์¹, จิราพร วิชระโกชน์²

Thatchai Chittranun¹, Jiraporn Wicharapote²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหา
บัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง 2554 คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ซึ่งประเมินใน
ด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านบริบท (Context) 2. ด้านปัจจัยป้อน (Input) 3. ด้าน
กระบวนการ (Process) และ 4. ด้านผลผลิต (Product) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้
มีจำนวน 886 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 275 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
ตัวแปรต้นได้แก่ อาจารย์ผู้สอน, นิสิต, มหาบัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต เครื่อง
มือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม 4 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า 1.
ผลการประเมินด้านบริบท โดยรวมเห็นว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$) เมื่อ
พิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความเห็นโดยรวมว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) นิสิต ($\bar{X}=4.03$) และมหาบัณฑิต ($\bar{X}=4.18$) มีความเห็นโดยรวม
อยู่ในระดับมาก 2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมเห็นว่าเป็นความเหมาะสมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}=3.69$) นิสิต

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Lecturer Department of Education Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Administration., Faculty of Education, Mahasarakham University

($\bar{X}=3.88$) และมหาบัณฑิต ($\bar{X}=3.96$) มีความเห็นโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยรวมเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}=4.27$) นิสิต ($\bar{X}=3.86$) และมหาบัณฑิต ($\bar{X}=4.03$) มีความเห็นโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4. ผลการประเมินด้านผลผลิต โดยรวมเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}=4.45$) มหาบัณฑิต ($\bar{X}=4.26$) มีความเห็นโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต ($\bar{X}=4.71$) มีความเห็นโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยสรุป หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง 2554 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร, รูปแบบการประเมิน CIPP Model

Abstract

The purpose of this research was to evaluate the curriculum of the master degree program in Educational Administration (Revised 2011), Faculty of Education, Mahasarakham University, using the CIPP Model and evaluating in four dimensions: context, input, process, and product. The population in this research was 886 people and the sample was 275 people. The independent variables were lecturers, bachelor's degree students, master's degree students, and superiors whose subordinates with master's degree students. The instruments were four questionnaires.

The results were as follows:

1. The evaluation of the curriculum in context, there was a high level of appropriateness ($\bar{X}=4.26$). When considering each of the following variables, the research found that the opinions of lecturers ($\bar{X}=4.58$) was highest agreement level while the opinions of bachelor's degree students ($\bar{X}=4.03$) and master's degree students ($\bar{X}=4.18$) were just high agreement level. 2. The evaluation of

the curriculum in input, there was a high level of appropriateness ($\bar{X}=3.84$). When considering each of the following variables, the research found that the opinions among lecturers ($\bar{X}=3.69$), bachelor's degree students ($\bar{X}=3.88$), and master's degree students ($\bar{X}=3.96$) were at a high agreement level. 3. The evaluation of the curriculum in process, there was a high level of appropriateness ($\bar{X}=4.05$). When considering each of the following variables, the research found that the opinions among lecturers ($\bar{X}=4.27$), bachelor's degree students ($\bar{X}=3.86$), and master's degree students ($\bar{X}=4.03$) were at a high agreement level. 4. The evaluation of the curriculum in product, there was a high level of appropriateness ($\bar{X}=4.47$). When considering each of the following variables, the research found that the opinions of lecturers ($\bar{X}=4.45$) and master's degree students ($\bar{X}=4.26$) were high agreement level while superiors whose subordinates with master's degree students ($\bar{X}=4.71$) was highest agreement level.

In conclusions, the curriculum of the master degree program in Educational Administration (Revised 2011), Faculty of Education, Mahasarakham University, there were high agreement levels in context, input, and process while product was the highest agreement level.

Keywords: An Evaluation, CIPP Model

บทนำ

การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ เพื่อให้บุคคลที่ได้รับการศึกษาแล้วช่วยกันพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญจึงกำหนดไว้ว่า การศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐฝ่ายบริหารรัฐ คือรัฐบาลทุกรัฐบาลจึงต้องการจัดการศึกษาอย่างดีที่สุด อย่างไรก็ตามการใช้การศึกษา

เพื่อพัฒนาบุคคลไปสู่การพัฒนาบ้านเมืองควรจะต้องแน่ใจก่อนว่า การศึกษานั้นมีคุณภาพจริงเพราะถ้าการศึกษาไม่ดี การพัฒนาย่อมไม่ได้ผลตามต้องการ (ภิญโญ สาร. 2542: 3) การศึกษาในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีพันธกิจหลักคือ งานสอน เพื่อถ่ายทอดความรู้ งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่

มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งเข้าใจในตนเองและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า เป็นการต่อยอดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2541: 3)

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เมื่อกล่าวถึงการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม จำเป็นจะต้องกล่าวถึงหลักสูตรควบคู่กันไปด้วยเสมอ การจัดการศึกษาจะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้ถ้าปราศจากหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรเปรียบเสมือนเครื่องชี้แนวทางว่า ควรจะดำเนินการจัดการศึกษาไปในแนวทางใด ในการจัดการศึกษาหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษาสามารถสะท้อนให้เห็นเป้าหมายของการศึกษาว่า ต้องการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชากรของประเทศไปทางใดและอย่างไร นอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นเสมือนเข็มทิศช่วยชี้ทางให้ครูสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุตามต้องการ ทั้งนี้ เพราะหลักสูตรก็คือ แผนงานที่จัดให้มีการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ถ้าแผนงานไม่ดี การจัดการเรียนการสอนก็จะไม่ดีไปด้วย (ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2545: 1)

ภาควิชาการบริหารการศึกษา เป็นหน่วยงานสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีพันธกิจหลัก คือ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นเลิศในการพัฒนาผู้นำทางการศึกษาในระดับอาเซียน เพิ่มขีดความสามารถใน

การสร้างนักบริหารการศึกษามืออาชีพให้แก่ประเทศ และสร้างเครือข่ายวิชาการ การวิจัย และเครือข่ายการพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารร่วมกับองค์กรทางการศึกษาอื่น มีภาระงานครอบคลุมสอดคล้องกับคณะและมหาวิทยาลัย กล่าวคือ มีภารกิจหลัก 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภายใต้วิสัยทัศน์ที่มีความเป็นเลิศด้านการพัฒนาผู้นำทางการศึกษาในระดับอาเซียน โดยเป้าหมายที่มุ่งหวังคือสามารถพัฒนาคุณภาพด้านการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเป็นเลิศด้านการพัฒนาผู้นำทางการศึกษาในระดับอาเซียนเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการสร้างนักบริหารการศึกษามืออาชีพให้แก่ประเทศชาติและสามารถสร้างเครือข่ายวิชาการ เครือข่ายการวิจัย และเครือข่ายการพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารร่วมกับองค์กรทางการศึกษาอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงสร้างการบริหารงานภาควิชาการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน จำนวนบุคลากรปีการศึกษา 2556 ภาควิชาการบริหารการศึกษามี อาจารย์ข้าราชการ จำนวน 7 คน อาจารย์พนักงานสายวิชาการ จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่ 1 คน รวมทั้งสิ้น 13 คน การจัดการศึกษาของภาควิชาฯ ได้จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) ที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อติดตามการตรวจสอบประเมินผลการ

ดำเนินงานตามภารกิจหลักของภาควิชาฯ โดยมุ่งเน้นให้การกำหนดระบบกลไกหลักในการควบคุม (Quality Control) การตรวจสอบ (Quality Auditing) และการประเมิน (Quality Assessment) ทั้งทั้งองค์กร (ภาควิชาการบริหารการศึกษา 2554: 2-5)

การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกการประเมินแบบ CIPP (CIPP Model) ของStufflebeam ซึ่งหลักการประเมินด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP นี้ เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์สำหรับนำไปใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร นอกจากนี้ยังเป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ โดยการประเมินสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในด้านต่างๆ เริ่มตั้งแต่ด้านบริบท (Context: C) ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร ด้านปัจจัยป้อน (Input: I) ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน วัสดุการศึกษา สื่อ ตำราเรียน และสถานที่เรียน ด้านกระบวนการ (Process: P) ประกอบด้วย กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ด้านผลผลิต (Product: P) ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานภาวะผู้นำ ความสามารถในการใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการปรับตัวการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ความรู้ความสามารถพิเศษที่ผ่านมาได้มีผู้ศึกษาการประเมินหลักสูตร สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หลักสูตรปรับปรุง 2539 แต่เนื่องจากได้มีปรับปรุงหลักสูตรล่าสุด เมื่อปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเปิดการเรียนการสอนในระดับมหาบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มว่าจะขยายการดำเนินงานให้กว้างขวางออกไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตร (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง 2554 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารได้ทราบผล และเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง 2554 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model (Stufflebeam, 1985: 151-2-6) ซึ่งประเมินในด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบริบท (Context) ประกอบด้วย
2. ด้านปัจจัยป้อน (Input) ประกอบด้วย
3. ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย
4. ด้านผลผลิต (Product) ประกอบด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 886 คน จำแนกได้ดังนี้

1.1 อาจารย์ผู้สอนประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 12 คน

1.2 นิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2555 - 2556 จำนวน 287 คน

1.3 มหาคณบดีสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษา (ปีการศึกษา 2553-2554) 402 คน

1.4 ผู้บังคับบัญชาของมหาคณบดีสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 185 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 275 คน จำแนกได้ดังนี้

2.1 อาจารย์ผู้สอนประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 12 คน ซึ่งใช้ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 นิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2555 - 2556 จำนวน 86 คน

2.3 มหาคณบดีสาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษา (ปีการศึกษา 2553-2554) 121 คน

2.4 ผู้บังคับบัญชาของมหาคณบดีสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 56 คน ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของมหาคณบดีในข้อ 2.3

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้นได้แก่

3.1.1 อาจารย์ผู้สอน

3.1.2 นิสิต

3.1.3 มหาคณบดี

3.1.4 ผู้บังคับบัญชาของมหาคณบดี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ติดต่อขอรับหนังสือจากฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม

2. เตรียมเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามให้เพียงพอกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวจากฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ นิสิต มหาคณบดี ด้วยตนเอง

e-mail และ Facebook ส่วนผู้บังคับบัญชามหาวิทยาลัย ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยให้มหาวิทยาลัย เพื่อส่งต่อไปให้ผู้บังคับบัญชามหาวิทยาลัยต่อไป

4. เมื่อได้รับแบบสอบถามจากคืนจากทุกกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบและทำการวิเคราะห์โดยดำเนินการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม บนที่กลงในแบบฟอร์มที่จะใช้วิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักสถิติที่กำหนดไว้

5. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการจัดกลุ่มและนำเสนอเชิงบรรยาย

ผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง 2554 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน นิสิต มหาบัณฑิตและผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, $S.D.=0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านบริบท โดยรวมเห็นว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, $S.D.=0.67$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความเห็นโดยรวมว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ใน

ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$, $S.D.=0.53$) นิสิต ($\bar{X}=4.03$, $S.D.=0.75$) และมหาบัณฑิต ($\bar{X}=4.18$, $S.D.=0.72$) มีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมเห็นว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$, $S.D.=0.81$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}=3.69$, $S.D.=0.80$) นิสิต ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.82$) และมหาบัณฑิต ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=0.82$) มีความเห็นโดยรวมว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยรวมเห็นว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, $S.D.=0.77$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}=4.27$, $S.D.=0.75$) นิสิต ($\bar{X}=3.86$, $S.D.=0.81$) และมหาบัณฑิต ($\bar{X}=4.03$, $S.D.=0.77$) มีความเห็นโดยรวมว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต โดยรวมเห็นว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, $S.D.=0.52$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}=4.45$, $S.D.=0.40$) มหาบัณฑิต ($\bar{X}=4.26$, $S.D.=0.69$) มีความเห็นโดยรวมว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต ($\bar{X}=4.71$, $S.D.=0.52$) มีความเห็นโดยรวมว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยสรุป หลักสูตรการศึกษามหา

บัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ด้านบริบท

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$, $S.D.=0.64$) แสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกำหนดได้ชัดเจน มีความสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรและสภาพสังคมปัจจุบัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และนำไปใช้จริงในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจริยธรรมและสำนึกในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ พร้อมทั้งมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ สอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ ตราชู (2545: 233) พบว่า ควรปรับปรุงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจน และปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้นักศึกษารู้จักคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาเป็น โดยให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งควรศึกษาข้อมูลจากสภาพความเป็นจริงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

1.2 โครงสร้างหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, $S.D.=0.68$) แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างหลักสูตรในหมวดวิชาและกลุ่มวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายวิชาที่กำหนดในแต่ละภาคการศึกษา แผนการศึกษา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาตลอดหลักสูตร ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร 2 ปี และจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 136 หน่วยกิต มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐณี นวลสกุล (2548: 82) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) การเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพบว่า มีจำนวนหน่วยกิตรวม 150 หน่วยกิตสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าจำนวนหน่วยกิตรวมมากเกินไปจนความจำเป็นเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อ 1 มีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์พื้นฐานในวิชาชีพเป็นอย่างดีและข้อ 2 สามารถนำความรู้ในด้านต่าง ๆ มาประยุกต์ร่วมกันได้ นอกจากนี้ อาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

1.3 เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า เนื้อหารายวิชาของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, $S.D.=0.71$) แสดงให้เห็นว่า เนื้อหารายวิชาครอบคลุม มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีการจัดลำดับ เนื้อหารายวิชาได้เหมาะสม เนื้อหารายวิชา มีความสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นองค์ความรู้ใหม่และมีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน และเนื้อหารายวิชาเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติงานจริงและพัฒนาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของจรัส สุวรรณเวลา (2540: 142) พบว่า หลักสูตรประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร การวางวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนมีผลโดยตรงกับโครงสร้างของหลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสะท้อนวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)

2.1 นิสิต

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$, $S.D.=0.78$) แสดงให้เห็นว่า นิสิตมีพื้นฐานความรู้เพียงพอกับการศึกษาในหลักสูตร นิสิตมีความขยันหมั่นเพียรและรับผิดชอบต่อการเรียนการสอน มีความภาคภูมิใจและ

มั่นใจในวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบุรณ์ ศิริสรหรือชญ (2549: 81) ที่พบว่า นิสิตที่เข้าศึกษาเป็นนิสิตที่มีความรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาและมีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน

2.2 อาจารย์ผู้สอน

จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, $S.D.=0.73$) แสดงให้เห็นว่าอาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในวิชาที่สอนมีความสามารถและเทคนิควิธีการสอนที่ดี ให้คำแนะนำปรึกษา นิสิตด้านการเรียนกิจกรรม และด้านการทำวิจัย ส่งเสริมให้นิสิตคิดวิเคราะห์และกล้าแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนิสิตสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนิ นวลสกุล (2548: 52-53) พบว่า อาจารย์มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์สอนตรงตามวิชาที่สอน มีเทคนิคการสอนที่ดี สามารถปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการสอน ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น

2.3 วัสดุการศึกษา สื่อ ตำราเรียน และสถานที่เรียน

จากผลการวิจัยพบว่า วัสดุการศึกษา สื่อ ตำราเรียน และสถานที่เรียนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$, $S.D.=0.93$) แสดงให้เห็นว่าวัสดุประกอบการ

เรียนการสอนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา วัสดุการศึกษา เครื่องมือ อุปกรณ์ทันสมัย มีการปรับปรุงพัฒนาเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา มีแหล่งการเรียนรู้ และการสืบค้นผ่านเครือข่ายจำนวนเพียงพอ ห้องเรียนบรรยายมีขนาดเหมาะสมสามารถบรรจุניתได้เพียงพอ สถานที่เรียนมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น แสง ระบบระบายอากาศ เสียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสร้อย เลหาพันธ์ (2552: 65-66) พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความทันสมัย อุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำนวนเพียงพอต่อผู้เรียน

3. ด้านกระบวนการ (Process)

3.1 การจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, $S.D.=0.73$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรรายวิชา มีการกำหนดวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน

เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการพัฒนา และแก้ปัญหาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมศรี ไชยศรี, สุรพล บัวพิมพ์ และสุนทรี คนเที่ยง. (2543: 5-8) กล่าวว่า การเรียนการสอนควรให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทันสมัยเหมาะสมกับกาลเวลา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกเรียนเนื้อหาสาระตามความสนใจและความจำเป็นให้มีโอกาสศึกษาเชื่อมโยงวิชาความรู้กับประสบการณ์จริงในชีวิต ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนหลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและใช้เทคโนโลยีเพื่อโอกาสการเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น สอนให้คิดวิเคราะห์ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นการมีประสบการณ์ตรง ทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ส่งเสริมการคิด และการทำงานร่วมกันอย่างเป็นอิสระ จัดประสบการณ์ที่ฝึกพฤติกรรมและความคิดแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนในวิชาเฉพาะด้านให้มีส่วนที่ส่งเสริมการวิเคราะห์ จากต่างสาขาวิชา มีการประเมินการเรียนการสอนด้วยวิธีการหลากหลายและตรงสภาพจริง และใช้แหล่งวิทยาการการเรียนรู้อการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบ

3.2 การวัดและประเมินผล

จากผลการวิจัยพบว่า การวัดและประเมินผลโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, $S.D.=0.74$) แสดง

ให้เห็นว่าการวัดและประเมินผลการเรียน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนและเนื้อหาวิชา เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อาจารย์ผู้สอนนำผลจากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงวิธีการสอนการให้คะแนนของอาจารย์ผู้สอนมีมาตรฐานและมีความยุติธรรม ตรวจสอบได้ นิสิตมีโอกาสนประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอน นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์วัดและประเมินผลด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอุทุมพร จามรมาน (2541: 13) พบว่า การวัดผลของอาจารย์ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอนและหาเทคนิคการวัดผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดผลเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับสู่ทั้งตัวนักศึกษาและอาจารย์ว่าข้อบกพร่องในด้านใด เพื่อปรับปรุงตัวเองเป็นระยะๆ ดังที่สมนึก ภักดิ์ยธนี (2546: 7) สรุปว่าการวัดผลเป็นกระบวนการตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอนว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่หากการวัดผลพบว่าไม่เป็นไปตามที่กำหนดต้องมาพิจารณาว่ากระบวนการในขั้นตอนใดที่บกพร่อง การวัดผลจึงต้องทาลอดเวลาควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ไม่ใช่เป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของการเรียนการสอน

3.3 การบริหารหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, $S.D.=0.74$) แสดงให้เห็น

ว่าแผนการศึกษาในหลักสูตรมีความชัดเจน และมีการปฏิบัติเป็นไปตามที่กำหนด การจัดแผนการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา การจัดรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษามีความเหมาะสมกับหลักสูตร ในด้านสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอสอดคล้องกับการใช้งานในสภาพปัจจุบันและเนื้อหาวิชา อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ในการเรียนการสอนมีคุณภาพสามารถใช้งานได้ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพนิสิตในด้านต่างๆ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ มีระบบเครือข่ายและอินเทอร์เน็ตเพียงพอ มีแหล่งข้อมูลทุนการศึกษาและการศึกษาต่อ มีเอกสารประกอบการสอนและปฏิบัติการเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐินี นวลสกุล (2548: 106-107) พบว่าการบริหารหลักสูตรมีคณะกรรมการประจำคณะ ทาหน้าที่กำกับดูแลให้คณาจารย์ปรึกษาและควบคุมคุณภาพ มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อรับฟังข้อคิดเห็น มีกฎระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีระบบและเกณฑ์การรับเข้าศึกษาที่ดี ทำให้รับผู้มีความรู้ความสามารถเพียงพอและมีพื้นฐานที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มีกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการศึกษา มีห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์คอมพิวเตอร์ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการอย่างเพียงพอ

4. ด้านผลผลิต (Product)

4.1 ประสิทธิภาพของมหาบัณฑิต
ในด้านวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของมหาบัณฑิตในด้านวิชาการโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($X=4.72$, $S.D.=0.56$) แสดงให้เห็นว่ามหาบัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจทางทฤษฎีในสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา มีความรู้ในสาขาวิชาในระดับเท่าเทียมกันกับมหาบัณฑิตในสาขาวิชาเดียวกันที่จบจากสถาบันการศึกษาอื่น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และบัณฑิตมีความสามารถในการนำความรู้ในสาขาวิชาไปใช้ในการประกอบอาชีพและประยุกต์ใช้งาน

4.2 ประสิทธิภาพของมหาบัณฑิตในด้านวิชาชีพ

จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของมหาบัณฑิตในด้านวิชาชีพโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($X=4.76$, $S.D.=0.49$) แสดงให้เห็นว่ามหาบัณฑิตสามารถในการปฏิบัติงานตามสาขาวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาและสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สามารถพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับวิชาชีพได้อย่างคล่องแคล่ว และมหาบัณฑิตมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ

4.3 ประสิทธิภาพของมหาบัณฑิตในด้านทักษะการทำงาน

จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบัณฑิตในด้านทักษะการทำงานโดยรวมมี

ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($X=4.65$, $S.D.=0.52$) แสดงให้เห็นว่ามหาบัณฑิตปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบให้เสร็จทันตามกำหนดเวลา สามารถสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาสามารถใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน และมีความสามารถในการบริหารจัดการงานที่รับผิดชอบ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรพรรณ พรสีมา (2543: 30) กล่าวว่า การสอนคิดเป็นวิชาที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เพราะความสามารถทางความคิดจะนำไปสู่พัฒนาการด้านอื่น ไม่รู้จบ ผู้เรียนสามารถนำความคิดไปประยุกต์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาวิชาต่างๆ และใช้ความสามารถทางความคิดในการแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงเห็นได้ว่า นอกจากความสามารถในการปฏิบัติงานในวิชาชีพแล้วยังต้องมีการส่งเสริมให้บัณฑิตและมหาบัณฑิตมีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารประธานหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง 2554 ควรนำผลการประเมินหลักสูตรเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยจากการศึกษาวิจัย แบ่งข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรการ

ศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง 2554 เป็นระยะๆ เพื่อจะได้ทราบถึงการบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของนิสิตว่าเป็นไปในทิศทางใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาหลักสูตร ให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับปัจจุบันให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของบัณฑิตให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

Reference

- Chomphun Kunchon at Ayuthaya. (1987). Documents relating to curriculum development. 2nd edition. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Department of Educational administration. (2011). Strategic Plan Department of Educational administration 2011-2022. Mahasarakham: Faculty of Education 2-5 ; July, Mahasarakham University.
- Department of Educational administration. (2011). Master of Education Department of Education administration (Program in 2011). Mahasarakham: Faculty of Education Mahasarakham University.
- Jaras suwanwela and et. (1997). On Higher Education. Bangkok: printer of Chulalongkorn University.
- Nutthinee Nuansakul. (2005). An Evaluation of the Science Program (Kasetsart) (Revised 1992) Of Ubon Ratchathani University. Thesis graduate studies Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Phinyo Sathon. (1999). "An Evaluation for Education Development," Of curriculum development 12(7): 2-7 ; October.
- Office Board of Education. (2008). Guide to quality assurance within academy Higher Education revised Edition. Bangkok: printing.

- Saran Laohaphan. (2009). *An Evaluation Master of Education Department of Sociology 2538 AD Khon Kaen University*. Thesis Khon Kaen: Khon Kaen University.
- Sermsree Chaisorn. (1996). *Curriculum System - Teaching*. Chiang Mai: Phrasing Printing Somnuk Phatthiyatane. (2003) *An Evaluation for Bachelor of Science Public Health (Up to 2 years) Faculty of Pharmacy and Health Sciences Mahasarakham University*. Mahasarakham: Department of Research and Development Faculty of Education Mahasarakham University.
- Somboon Sirisunhiran (2006). *An Evaluation for Master of Arts Department of Public Administration Faculty of Social Sciences and Humanities Mahidol University*. Thesis Nakorn Pathom ; Mahidol University.
- Stufflebeem Danial L. (1971). "Education Evaluation and Decision Making," *Education Evaluation: Theory and Practice*. p 128 – 142. Belmont, California: Wadsworth Publishing Company.
- Uthumphon Jamonman. (2002). *Evaluation Guide Training Program*. Bangkok: Faculty of Education Chulalongkorn University.
- Waraporn Trachoo. (1999). *An Evaluation for Bachelor of Engineering Department of Industrial Engineering (Revised) 2537 AD Of King Mongkut's University of Technology Thonburi*. Thesis graduate studies Bangkok: Srinakharinwirot University.